

Cele lekcji – wymagania ogólne

- pogłębienie rozumienia wartości życia ludzkiego zwłaszcza u jego kresu;
- rozwijanie umiejętności krytycznej oceny eutanazji jako formy pomocy cierpiącym.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Uczeń:

- charakteryzuje zachowania będące formą pomocy potrzebującym;
- wyjaśnia, czym jest medycyna paliatywna i jakie są jej formy;
- omawia działania podejmowane przez hospicja domowe;
- formułuje ocenę terapii paliatywnych w świetle nauczania Kościoła katolickiego;
- wyjaśnia stosunek Kościoła wobec stosowania środków przeciwbólowych.

Wartości

- kształtowanie postawy pomocy i troski wobec cierpiących.

Propozycja realizacji

Wprowadzenie

Metoda – spacer po linie. Nauczyciel wydziela bezpieczną przestrzeń w klasie i przytwierdza do podłogi sznurek o długości kilku metrów – można też narysować kredą linię na podłodze. Wyznacza punkt początkowy A i końcowy B. Następnie dzieli klasę na grupy kilkuosobowe. Wyjaśnia, że zadaniem grupy będzie bezpieczne przeprowadzenie „po linie” jednej osoby z punktu A do B. Trudność polega na tym, że idący będzie miał zawiązane oczy chustą i po słowie „start” musi stale przemieszczać się. Nauczyciel dba o bezpieczeństwo uczestników oraz informuje, kiedy ktoś „spadnie z liny”.

Nauczyciel razem z uczniami omawia ćwiczenie. Prosi o wskazanie grupy, która najlepiej wywiązała się z zadania, czyli pomogła przejść po linii od początku do końca. Nauczyciel zwraca uwagę na odczucia osób prowadzonych i przewodników. Przykładowe pytania:

1. Dzięki czemu udało się wykonać zadanie lub dlaczego się to nie udało?
2. Co było trudne dla osób prowadzonych? Czy czuli się zaopiekowani? Jakie działania przewodników były pomocne, a jakie utrudniające?
3. Co było trudne dla przewodników, jak reagowali na „błędy” osób prowadzonych?
4. Jak zdaniem prowadzonych powinna wyglądać pomoc w tej sytuacji? Czego nie robili przewodnicy?
5. Na czym polega prawdziwa pomoc?
6. Jakie wnioski można wyciągnąć z tego ćwiczenia w kontekście eutanazji – czy można znaleźć jakieś podobieństwa?

Podsumowanie: zarówno ten, kto doświadcza pomocy, jak i ten kto ją niesie, potrzebują cierpliwości, pokory, wrażliwości. Pomocą nie jest wyręczanie lub zwalnianie z działania. Sprawiedliwość domaga się, aby każdemu oddać to, co mu się należy – w przypadku cierpiących i umierających oznacza to towarzyszenie im z troskliwą miłością i wsparciem jak najdłużej. Niesienie pomocy i troska o innych – zwłaszcza cierpiących – są naturalną konsekwencją przyjęcia Bożej miłości, która wzywa wierzących, aby się nią dzielić.

Rozwinięcie tematu

Metoda – pytanie odpowiedź. Nauczyciel dzieli klasę na grupy, którym daje do opracowania pytania:

1. W jaki sposób można pomóc śmiertelnie chorym?
2. Jakie obawy mają umierający?
3. Z jakimi problemami borykają się rodziny umierających?

Odpowiedzi zapisywane są na tablicy. Nauczyciel prosi o odczytanie fragmentu podręcznika na temat medycyny paliatywnej oraz pomocy świadczonej przez hospicja domowe (podręcznik, s. 266) W dyskusji na forum nauczyciel prosi uczniów o odniesienie się do pytań z wcześniejszej pracy w grupach i odpowiedzenie na pytanie, czy medycyna paliatywna spełnia pokładane w niej nadzieje. Na koniec odczytywany jest fragment encykliki *Evangelium vitae* na temat oceny przez Kościół terapii paliatywnych (ramka *Kościół naucza*, podręcznik, s. 268).

Podsumowanie: eutanazja przyspiesza moment śmierci, eliminuje człowieka – nie cierpienie, nie można jej nazwać pomocą umierającym i cierpiącym. Celem

medycyny paliatywnej jest poprawa jakości życia pacjenta pod koniec jego życia, złagodzenie cierpienia w końcowym stadium choroby i zapewnienie potrzebnego wsparcia choremu oraz jego rodzinie. Umieranie jest częścią naszego życia. Każdy człowiek – zwłaszcza u kresu swego życia, gdy doświadcza słabości, lęków i cierpienia – zasługuje na szacunek i realne wsparcie rodziny, bliźnich oraz instytucji.

Zakończenie

Wspólnie odczytywany jest fragment z podręcznika: *Co oznacza umieranie z punktu widzenia chrześcijańskiego?* (podręcznik, s. 269).

Notatka

Każdy umierający zasługuje na szacunek i miłość. Nawet w sytuacji, gdy śmierć jest nieuchronna, zwykle zabiegi medyczne nie mogą być przerywane. Opieka paliatywna jest wyrazem bezinteresownej miłości do cierpiących. Jej celem jest złagodzenie cierpienia w końcowym stadium choroby i zapewnienie potrzebnego wsparcia choremu oraz jego rodzinie. Opiekę paliatywną zapewniają hospicja domowe i stacjonarne.

Korelacja z edukacją szkolną

- wiedza o społeczeństwie – spory światopoglądowe, instytucje społeczne niosące pomoc potrzebującym;
- etyka – sposoby walki z cierpieniem.

Inne możliwości realizacji

Metoda – pogadanka. Nauczyciel odczytuje fragment artykułu prasowego na temat wspomaganego samobójstwa w Szwajcarii (załącznik 1). Zachęca uczniów do sformułowania oceny podjętych działań przez osobę chorą i klinikę „Dignitas”. Następnie prosi o sformułowanie kilku reguł, jak powinna wyglądać pomoc osobom śmiertelnie chorym. Można je zapisać na tablicy i wybrane umieścić w zeszytach.

Podsumowanie: każdy człowiek zasługuje na szacunek i troskę, zwłaszcza w obliczu śmiertelnej choroby. Niedopuszczalne jest bezduszne i instrumentalne traktowanie cierpiących, którzy często desperacko poszukują sposobu na uniknięcie cierpienia i bólu. Zamiast wsparcia i miłości ze strony rodziny i przyjaciół doświadczają upokorzenia, pod pozorem niesienia pomocy.